

Ulján diskriminirimo ko bešibaskoro thanesko kurko?

Malmö
mot
Diskriminering

O švedikano zakoni garantirinela kaj ko te ovel te ovel- sarinen isi isto pravo. I Švedija ratificirindža i konvecije kori so terdžola kaj o bešibaskorothan i jek pravo (hako). Uzal odova da ovela diskriminiribe ko razna načiniija ko bešibaskorothaneskoro kurko. Ki akaja informatikani patrin mangaja te da jek slika hem te haljovkera sar funkcirinela o zakoni keda manuš ovela diskriminirimo keda i ko pučibe e bešibaskorothan hem o diskriminiribaskoro fundamenti bašo etniciteti, ama akava primer šaj koristinela pe hem ko javera diskriminiribaskere fundamentija. Soj odova diskriminiribe palo zakoni? Sar kerela pe o diskriminiribe? Koj i odgovorno, hem kori manuš šaj te obratinel pe te ulo diskriminirimo?

Te mangljan te džane buteder bašo diskriminiribaskoro zakoneskere regularija hem te dikhe so terdžola ko zakoneskere tekstija, tegani šaj te rode ko diskriminiribaskoro zakoni (2008:567).

Soj odova diskriminiribe?

Diskriminiribe značinela kaj manuš ulo pobilače tretirimo taro javer dženo bašo plo identiteti. Palo o diskriminiribaskoro zakoni, vakerela pe e identitetenge bašo save manuš šaj te ovel diskriminirimo -diskriminiribaskere fundamentija. Palo e diskriminiribaskoro zakoni isi efa razna diskriminiribaskere fundamentija, ola tane akala: bij (rod), bijeskoro identiteti, etnikano preperibe (ko odova khuvela e mortikakiri boja, čhib hem razna etnicitetija sar soj o švedikano, romano, sirijanikano, kinezikano hem javera, religija ja pale javer pakibaskoro haljovibe, funkciniribaskoro činavibe, seksualikano orientiribe hem berša.

Keda šaj te ovel diskriminiribe?

Ko bešibaskorothaneskoro kurko manuš šaj te ovel diskriminirimo ko razna čhanija hem kotar razna džene. Tele isi **disave primerija** bašo odova keda šaj te ovel diskriminiribe bašo bešibaskorothan:

Primer 1: lejbe ki kirija bešibaskorothan (kher/stani)

Jek familija kola i roma mangena te len jek stani ki kirija ko Staffanstorp. Ola ovena vikime te dikhen o stani hem tegani e staneskoro gazda i pozitivno. Ama keda ola avena hem keda e staneskoro gazda dikhela olen hem šunela olengoro familijakoro anav tegani ov haljola kaj ola i roma. Tegani olenge phenela pe kaj o stani nane više slobodno uzal odova so o staneskoro gazda phendža olenge oja angleder odova.

Primer 2: menibe stani

Jek korkori džuvli so isi ola somalikano palunipe mangela te meninel o stani odoleske so oj mislinela kaj nane sigurno e čhavenge ko odova than kori so bešena. Oj telefonirinela e staneskere gazdaske, olake phenela pe kaj ko javera thana nane disave čuče stanija. I daj džanela kaj olakiri švedikani amalini, kola so isi ola isto beršeskere love sar olate, oj ko odova vreme menindža plo stani ple čhavencar ko jek javer than.

Primer 3: trakasiribe e komšendar

Jek familija romane palunipaja štare čhavencar, dendža pe olenge tužbe kotar o komšije kaj kerena but galama. O komšije čiče olenge hem listija kori so pišinena kaj ola na mangena te ovel olen roma ki olengiri zgrada. I familija darala kaj ka oven ikalde te ale olenge

buteder tužbe odoleske ola celo vreme na mukhena e čhaven te vakeren. I familija phendža e staneskere gazdaske kaj isi olen phari situacija e komšienar ama e staneskoro gazda phenela kaj e komšien isi pravo te roven pe hem na kerela diso baši i situacija.

Primer 4: na popravibe o stani

Jekh phuro pari kotar o Irak bešena ko jek stani kiriaja kori so i češma ko kupatilo na funkcirinela. Ola javinena pe ko staneskoro gazda kova so phenela olenge kaj na nakhlja but vreme sar popravindža pe i češma hem phenela kaj o manuša so nane kotar i Švedija ola samo phagena o stani. E pareske na pomožinela pe e češmaja.

Primer 5: rodibe prihod

Jek familija kotar i Nigerija kas isi pandž čhave rodona jek bešibaskorothan. E daja hem e dade nane olen buti, ola lena socialjno pomoč. Ola arakhle jek čučo stani ama e staneskoro gazda phenela kaj manuše mora te ovel buti hem plata kaj te šaj te rodel odova bešibaskorothan.

Primer 6: na dela pe manušeske pomoč kotar o socialno kaj te šaj te arakhel pe bešibaskorothan

Jek manuš so na džanela i švedikani čhib hem vakerela samo lovarikane (jek romano dialekti) ačhilo bizo bešibaskorothan hem molinela pe socialno servizeske bašo pomoč te na ačhol bizokher. E socialneskoro asistenti astarela pe ko odova soske o manuš na siklilo i švedikani čhib hem phenela kaj na dela pe pomoč okoleske so na siklilo i čhib.

» Sa akala primerija so lele pe i diskriminiribe hem palo o zakoni ola i zabranime.

Koj tano odgovorno bašo diskriminiribe?

Palo e diskriminiribaskoro zakoni okova so dela ki kirija ja pale so biknela e bešibaskorothan šaj te ovel odgovorno. O zakoni na dolela e prifatno manušen, **ko primer jek dženo so lela ki kirija ko dujto vas odoleske na ovela doldo kotar e diskriminiribaskoro zakoni.** O obična manuša sar soj komšie ja pale majstorija ola nane odgovorna, ama e stanengere gazden isi odgovornost te pomožinen o komšije te trakasirinena hem diskriminirinena. Primerija bašo okola soj odgovorna i: stanengere gazdija, kherengere/stanengere posrednikija, bešibaskerethaneskere organizacije hem o socialno servizi (i komuna).

So šaj te kerav te uljum diskriminirimo?

O diskriminiribaskoro ombudsmani i jek državno vlasti hem isi ole odgovornost te dikhel manuš te ikerel pe ko diskriminiribaskoro zakoni. Manuš te ulo diskriminirimo tegani šaj prijavinela pe odova ko olengoro webbthan:

- www.do.se/tips-ochw-klagomal

Manuš šaj prijavinela o diskriminiribe hem ko disavo antidiskriminiribaskoro biro ki sa i Švedija. Malmö mot diskriminering i jek olendar kori so šaj te obratine tut, te bešeja ko južno ja pale istočno Skåne:

- www.malmomotdiskriminering.se
- radgivning@malmomotdiskriminering.se

Jek kotar o hembare pharipa te kerel pe buti diskriminiribaskere slučajencar i odova so šaj te ovel but pharo e dokazencar. Odoleske i but važno te garave sa o dokazija so isi tut. Ko primer ljila, mail, snimimo vakeribe hem filmija, ja pale te le tuja disave džene ko sostanko so šaj te svedočinel, keda osetinja kaj uljan diskriminirimo.

Te prijavindžan diskriminiribe ko Diskriminiribaskoro ombudsmani ja pale ki amende, tegani trebela dokazija kaj te šaj te sikavel pe ko sudo kaj kerdža pe diskriminiribe.

Te šaj te sikavel pe ko sudo kaj sine diskriminiribe hem ko primer jek staneskoro gazda ovela pervado bašo diskriminiribe, tegani tu so uljan diskriminirimo isi tut pravo baši nadoknada kaske so vakerela pe diskriminiribaske-re love.

Det här informationsbladet finns tillgängligt på **svenska, engelska, arabiska, somaliska, persiska, lovara, polsk romani, och arli** på vår hemsida:
• www.malmomotdiskriminering.se/bostad

Malmö mot Diskriminering
Nobelvägen 36 C
214 33 Malmö

Epost info@malmomotdiskriminering.se
Telefonnummer **040 636 51 40**
Org.nummer **802455-5867**
Bankgiro **694-3070**

